

TRIBUNA LLIURE

Santiago Vilanova, periodista i membre de l'Acció Ecològica Europea, comenta en aquest article l'aplicació d'una nova estratègia ecològica per part d'importants sectors econòmics. Vilanova opina que a Catalunya seria necessària l'elaboració d'un pla nacional del medi ambient en què s'incloguessin tots els sectors.

La nova estratègia ambiental

els darrers estudis ambientals de la Fundació Cousteau, del Worldwatch Institute, del Club de Roma, del PNUMA i l'Informe Brundtland han acabat convenent l'opinió pública internacional que les prediccions ecologistes no tenien res de marginals. Fins i tot economistes de la talla d'un John Kenneth Galbraith han començat a advertir el Banc Mundial sobre les conseqüències d'un liberalisme no respectuós amb les lleis de la natura. Un desenvolupista tan convençut com Raymond Barre, ex-primer ministre francès, durant la celebració del World Economic Forum de 1989 a Davos (Suïssa) va declarar-se partidari d'una nova era basada en un «creixement ecològic».

Les teories d'un creixement estable (sustainable growth) assentat en la capacitat de càrrega dels sistemes, en la realitat física dels recursos productius i en els fluxos d'energia, no han penetrat encara en les facultats d'economia i en els centres de formació empresarial. Ara bé, en els nuclis de poder econòmic mundial es comencen a veure els primers canvis radicals. Les teories del creixement, ja siguin marxistes, shumpeterianes o keynesianes, han fracassat, i cal, per tant, substituir-les per un model que possibiliti la reforma del sistema abans que aquest faci fallida.

Tot i que la relació-harmonia entre ecologia i economia no està ni de bon tros resolta, s'han començat a detectar símptomes esperançadors. El mateix president del Banc Mundial, Sr. Barber Conable, ha reconegut la necessitat d'aprofundir en els efectes de la greu situació ambiental. En aquesta via reformista hi pot haver influït l'entrega de tres milions de signatures, recollides per ECOROPA, al secretari general de la Nacions Unides, Javier Pérez de Cuéllar, com a denúncia de les responsabilitats del Banc Mundial en la destrucció de les selves tropicals.

Una primera mesura de la poderosa institució financera consistirà a incentivar procediments tècnics perquè el deute exterior dels països d'Amèrica Llatina pugui ser en part liquidat mitjançant projectes de recuperació ecològica.

En el terreny dels avenços ambientals del sector industrial destaquen, entre altres, iniciatives com la presència d'ecologistes en l'accionariat de grans empreses contaminants, com ara les italianes Montedison i Fiat; els estudis per a la substitució del CFC (cloro-fluorocarbonats) de les societats franceses Atochem, del grup Elf Aquitaine i Hoechst; les inversions en defensa d'espècies amenaçades, com ara el castor, per part de la Rhône-Poulenc; la presència biològica; les investigacions de Ciba-Geigy per a l'eliminació de residus orgànics mitjançant el sistema d'oxidació per via humida, possible alternativa als incineradors... etc.

Val a dir que el primer interessat en aquesta estratègia industrial és el consumidor europeu,

de seguretat exigits després de l'accident de Three Miles Island, el 28 de març del 79, ha donat credibilitat als advertiments sobre el risc financer del sector fets per economistes com Saunders Miller, Walter C. Patterson i Amory B. Lovins; el cost econòmic, però també moral, dels accidents de Minamata (Japó), Seveso (Itàlia) i Bhopal (Índia), i la contaminació del Rhin provocada per un incendi a la factoria de la Sandoz, sense oblidar tampoc les conseqüències de les catàstrofes petroleres, ha donat l'alerta als cenacles de poder industrial.

Hi ha altres factors a tenir en compte com ara les dificultats que tenen moltes empreses per instal·lar-se en països en què la consciència ecològica està a l'aguait. Els efectes publicitaris del boicot dels consumidors contra els productes fabricats per societats implicades en defetes ambientals o en l'extermini d'espècies animals amenaçades d'extinció ha acabat per afectar futurs plans d'inversions industrials.

A l'ensem, una altra realitat tangible ha fet rectificar la concepció del desenvolupament: es tracta de la sobresaturació de residus industrials. Milions de tones esperen una solució per ser destruïdes. Les poblacions rebutgen abocadors controlats, plantes d'incineració i de tractament, moltes vegades desinformades, col·locant els governants en situacions límit.

A Catalunya tenim una llarga assignatura pendent que consisteix a coordinar una actuació ecològica global en el terreny de la gestió dels residus, en la lluita contra les pluges àcides, en el foment de pràctiques agrícoles més respectuoses amb la natura, en el desenvolupament de l'energia solar, atès el nostre clima mediterrani; en l'ús de la cogeneració, producció combinada de calor i electricitat; en el sanejament, en definitiva, de les nostres conques fluvials. La proposta consistiria en un Pla Verd, un Pla Nacional del Medi Ambient a Catalunya, que coordinés tots els departaments de la Generalitat en aquesta tasca comuna. Aquest podria ser un objectiu, si més no, a partir de 1992 quan la ressaca olímpica ens deixi buits d'idees i, probablement, de butxaques.

En una actuació política d'aquest nivell, com s'ha produït en diverses regions europees, s'hi podrien incloure les iniciatives industrials que pugnen per fer-se lloc.

D'un pla d'aquestes característiques en resultaria el grau de qualitat de vida rural i urbana dels catalans per a l'any 2000; el futur del turisme i de la sanitat; el nivell d'autosuficiència de l'estructura energètica; l'arrelament de la cultura a la trama natural del país; la creació de nous oficis i el floreament d'unes inversions a l'ombra d'un «creixement ecològic»

que ha fet pujar espectacularment el negoci de la descontaminació. A la RFA, les ecoindústries van facturar 1,26 bilions de Pta. l'any 1988 (aproximadament, la quantitat que dedicaran totes les empreses espanyoles per adaptar les seves instal·lacions a la normativa ambiental comunitària durant els propers cinc anys).

Aquesta escalada en els països altament industrialitzats té la seva explicació. La Humanitat ha hagut de passar per dramàtiques situacions perquè el fet ecològic sigui finalment valorat pels Estats i el poder econòmic transnacional.

La crisi de moltes companyies elèctriques, endeutades per les inversions nuclears i els costos

